

Концепція
розвитку цифрових компетентностей жителів Хмельницької міської територіальної громади

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Концепція розвитку цифрових компетентностей жителів Хмельницької міської територіальної громади (далі - Концепція) передбачає аналіз стану цифрової грамотності, здійснення заходів щодо розвитку цифрових компетентностей жителів Хмельницької міської територіальної громади (далі – громади), впровадження відповідних стимулів для цифровізації суспільної сфери, усвідомлення наявних викликів, набуття жителями громади цифрових компетентностей, стимулювання використання та споживання цифрових технологій та електронних послуг.

1.2. Цифрова компетентність є ключовою в умовах четвертої промислової революції. Цей термін включає в себе впевнене, критичне, творче та відповідальне використання і взаємодію з засобами цифрових технологій для навчання, працевлаштування, роботи, дозвілля та участі у суспільному житті. Він охоплює такі поняття як інформаційна грамотність та медіаграмотність, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту (включаючи основи програмування), безпека (включаючи захист персональних даних у цифровому середовищі та кібербезпеку), а також розв'язання різнопланових проблем з використанням цифрових технологій і навчання впродовж життя.

1.3. Розвиток цифрових компетентностей жителів громади полягає у впровадженні конкретних рішень, стимулів, мотивацій для збільшення попиту та формуванні потреб жителів щодо використання цифрових технологій, продуктів та електронних послуг у всіх сферах життєдіяльності.

1.4. Основні принципи Концепції.

1.4.1. Доступність.

Доступність є базовою вимогою до функціонування системи електронних послуг (далі - е-послуг), цифрової освіти та інструментів формування цифрових навичок жителів громади. У процесі реалізації Концепції має бути застосовано лише такі інструменти та створено елементи екосистеми цифрової освіти, які зможе використати кожен житель громади, незалежно від віку, соціального та матеріального становища з метою надбання необхідних компетенцій для ефективного використання цифрових сервісів громади.

1.4.2. Стратегічність.

Передбачає функціонування системи, яка б формувала лояльне сприйняття цифрової трансформації, впровадження та швидку адаптацію смарт-рішень та здійснення цифрової трансформації усіх сфер життєдіяльності громади, а також побудови стратегії залучення партнерів, соціально відповідального бізнесу;

1.4.3. Комплексність.

Використання різних форматів актуалізації запиту та навчання. Принцип, який визначає необхідність формування системи, яка поєднує в собі існування та постійний розвиток у громаді спільноти цифрових менторів, діджитал-студентів, волонтерів, не лише шляхом навчання, але й шляхом формування цифрової культури в громаді.

1.4.4. Методологічність.

Виклад та поширення матеріалу, обрання таких методів і форм навчання, які є простими, зрозумілими та інформативними для відповідної цільової аудиторії, а також змістовно відповідають вимогам концептуально-референтної Рамки цифрових компетентностей для громадян України.

1.4.5. Інноваційність.

Слугує орієнтиром на динамічні зміни в навколишньому світі та освітній діяльності, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Вказаний принцип свідчить про

відкритість, здатність до передбачення та прогнозування на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на активні та конструктивні дії в швидко змінних ситуаціях.

Розвиток цифрових компетентностей має бути спрямовано не лише на ефективне використання цифрових технологій та електронних сервісів (далі - е-сервіс) жителями громади, на розвиток робочої сили та можливостей для розвитку кожного жителя, а й на створення нових цифрових технологічних рішень та нових е-сервісів в громаді.

1.5. Терміни, які вживаються у цій Концепції:

цифрова грамотність – це здатність людини використовувати базові цифрові технології в сучасному цифровому суспільстві (цифрова грамотність включає комп'ютерну, інформаційну та медіаграмотність і є основою для формування/складовою частиною цифрової компетентності);

цифрова компетентність – це інтегральна характеристика особистості, яка динамічно поєднує знання, уміння, навички та ставлення щодо використання цифрових технологій для спілкування, власного розвитку, навчання, роботи, участі у суспільному житті, відповідно до сфери компетенцій, належним чином (безпечно, творчо, критично, відповідально, етично);

цифрова комунікація – це процес взаємодії осіб у цифровому середовищі з метою спілкування, обміну інформацією, організації спільної діяльності з використанням цифрових технологій;

цифрова навичка – це спроможність виконувати певну дію з використанням цифрових технологій впевнено, з належною точністю і швидкістю, яка з часом стає автоматичною (на відміну від цифрової компетентності, яка дозволяє виконувати комплексні завдання в цифровому середовищі);

цифрова освіта – це спосіб надання освітньої послуги з використанням цифрових платформ, нових цифрових і освітніх технологій, цифрових пристроїв та цифрових освітніх ресурсів;

цифрова культура - це освіченість людини у сфері цифрових технологій, творчі якості та здатності особистості, її вміння конструювати власні інноваційні рішення засобами цифрових технологій, спосіб творчої самореалізації людини, основою якого є діяльність із застосуванням цифрових технологій;

цифрові послуги (державні або приватні) – це послуги, що надаються споживачам (громадянам, бізнесу та організаціям) у цифровому форматі за допомогою цифрових технологій, наприклад, надання цифрового зв'язку, інформації та/або цифрового контенту, послуг розрахункового обслуговування тощо;

цифрове волонтерство - використання цифрових технологій не лише для власних потреб, але й для навчання інших та вдосконалення оточуючого світу;

екосистема цифрової освіти - це системи всіх існуючих або новостворених сегментів, єдине функціонування яких дозволить підвищити рівень цифрових компетентностей населення;

центр доступу до цифрової освіти - елемент єдиної системи цифрової освіти, з облаштованим робочим місцем, мета якого навчити отримувати муніципальні послуги в режимі онлайн та використовувати е-сервіси, надати можливість людям переглянути «освітній серіал» та підвищити свій рівень цифрової грамотності, отримати на місці консультацію щодо набутих знань та застосувати їх на практиці;

смайт-бібліотека - це багатофункціональний елемент єдиної системи цифрової освіти у сфері розвитку та дозвілля, який забезпечує для користувачів можливість самостійно використовувати е-сервіси «розумного міста» та технологічні новинки, є основним простором, де можливо підвищити рівень своєї цифрової грамотності;

цифрова інфраструктура - комплекс технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості електронної взаємодії, обміну даними, сигналами тощо;

принцип безпековості - оцифрування документів;

лендінг - це вебсторінка, призначенням якої є зробити доступними е-сервіси для кожного жителя, використовуючи розміщення коротких змістовних інструкцій, та забезпечити жителів громади можливістю вільно використовувати інструменти підвищення цифрової грамотності населення;

цифровий клуб - це спільнота, що складається з жителів громади, які зацікавлені в підвищенні своєї цифрової грамотності та для яких в рамках вказаного клубу існує система заохочень.

2. МЕТА КОНЦЕПЦІЇ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.

2.1. Концепцію розроблено з метою більш зрозумілого, безпечного та доступного для кожного жителя використання державних та муніципальних е-сервісів, сприяння в ефективному управлінні громадою, особистого розвитку жителів громади у цифровому суспільстві.

2.2. Очікуваними результатами розвитку цифрових компетентностей жителів громади є:

- досягнення 100% цифрової грамотності населення за 5 років;
- розвинута інтегрована система цифрової освіти, функціонування центрів доступу до цифрової освіти, ефективний безкоштовний курс з цифрової грамотності базового рівня, функціонування програми «Цифрові лабораторії» у закладах середньої та професійно-технічної освіти;
- взаємодія з бізнесом громади з питань підвищення рівня цифрової грамотності працівників та громадськості;
- єдина уніфікована електронна інструкція з використання муніципальних е-сервісів;
- розвинута мережа смарт-бібліотек, розроблений лендінг цифрової освіти у громаді, карта доступності цифрової освіти;
- відкрита «гаряча лінія» для отримання відповіді на запитання щодо наявності та використання можливостей з підвищення рівня цифрових компетентностей в рамках Концепції;
- функціонування муніципального цифрового-клубу;
- зручна та розвинена цифрова інфраструктура;
- формування лояльного ставлення до впровадження смарт-рішень в діяльності міської влади;
- збільшення споживання е-послуг;
- закладення основи для подальшого розвитку цифрової економіки та підвищення конкурентоздатності в цій сфері;
- збільшення кількості оброблених цифрових даних, які дозволяють отримувати цінну інформацію для використання в ділових процесах, суспільному житті, роботі громади;
- розвинута цифрова культура в громаді завдяки обізнаному сприйняттю жителями громади цифрової реальності, набуттю необхідних цифрових навичок та компетентностей управляти нею та працювати в ній;
- підвищений індекс використання е-сервісів;
- втілення в життєдіяльність жителів громади принципу «освіта протягом життя» шляхом використання технології онлайн-навчання із застосуванням цифрових освітніх ресурсів;
- формування у споживачів (бізнес, держава, громадяни) мотивації та потреби у цифрових технологіях;
- наявність цифрових компетентностей у жителів громади, які б допомагали модернізувати, оптимізувати та розвивати власний бізнес і процеси життєдіяльності громади; розвинене вміння застосовувати цифрові технології для власних потреб; впровадження превентивних механізмів щодо виникнення нового виду дискримінації, спричиненої різними рівнями цифрової обізнаності населення у сфері використання цифрових технологій та е-сервісів громади;
- зменшення рівня кібератак та цифрових шахрайств шляхом формування культури особистої безпеки у мережі та використанні цифрових технологій;
- створення цільових програм з метою забезпечення комфортних умов для функціонування та розвитку цифрових технологій;
- підвищення конкурентоздатності людини на ринку завдяки вмінню працювати з цифровими даними та їх аналізувати.

3. ДОЦІЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЖИТЕЛІВ ГРОМАДИ.

3.1. Створення умов для прискореного розвитку цифрової економіки та виконання національних програм навчання загальним і професійним цифровим компетенціям та знанням. Розвиток цифрових компетентностей відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021р. № 167-р «Про розвиток цифрових компетентностей в суспільстві України» задля:

- прискорення трансформаційних процесів розвитку цифрової економіки та суспільства та розвитку людського капіталу;
- подолання цифрової нерівності та цифрового розриву;
- покращення конкурентоздатності та зайнятості громадян України;
- сприяння розвитку електронної демократії та цифрового громадянства, реалізації активної громадянської позиції щодо залучення до участі в реалізації політик за допомогою відповідних цифрових технологій;
- підвищення рівня знань громадян щодо основних понять у сфері цифровізації, інформаційної та кібербезпеки;
- підвищення загального рівня резистентності громадян до небезпек у цифровому середовищі;
- сприяння становленню єдиного цифрового ринку на території України та гармонізації національного цифрового ринку з ЄС;
- закладення передумов та підґрунтя для створення стратегії та стратегічного плану дій для розвитку цифрових компетентностей для громадян та працівників основних професійних груп різних сфер економічної діяльності.

Цифрова грамотність повинна бути однією з ключових компетентностей для мешканців громади. Завдяки використанню цифрових технологій жителі громади можуть більш ефективно набувати знання, вміння та навички у багатьох інших сферах життя.

Активне впровадження цифрових технологій в систему суспільно-політичних відносин значно розширює можливості громадян щодо їх участі в процесах державного управління та впливу на прийняття управлінських рішень, створює умови для формування якісно нового рівня взаємодії органів влади та громадян.

Розвиток цифрових компетентностей жителів громади обумовлений:

- підвищенням рівня комфорту жителів шляхом впровадження цифрових технологій абсолютно у всіх сферах людської діяльності;
- збільшенням впливу цифрових технологій на розширення можливостей людей навчатись, працювати, відпочивати, взаємодіяти;
- забезпеченням спрощеного доступу жителів громади до е-послуг та товарів незалежно від віку;
- полегшенням адаптивності до цифрових трансформацій і можливостей їх використання;
- забезпеченням базових умов для ефективного управління громадою; підвищенням ефективності фінансових інструментів в умовах обмеженості фінансових ресурсів з метою вирішення соціальних питань через смарт-рішення;
- оперативністю прийняття рішень на базі цифрового стандарту, базуючись на спроможності керувати інформацією та використовувати інформаційні бази даних;
- підвищенням віку конкурентоздатних осіб на ринку праці; цифрової трансформацією освіти та навчального процесу у цифровому суспільстві;
- прискоренням економічного зростання цифрового ринку.

4. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КОНЦЕПЦІЇ.

4.1. Для ефективною реалізації Концепції, досягнення запланованих результатів необхідно:

- дослідити кон'юнктури ринку та цільові аудиторії з метою отримання індексу рівня цифрової грамотності у громаді;
- впровадити систематичний моніторинг динаміки рівня цифрової грамотності;

- організувати безкоштовні курси базового рівня цифрової грамотності;
- відкрити в громаді точки доступу до набуття цифрових компетентностей;
- підвищити рівень цифрових компетентностей учнів, вчителів та батьків;
- підвищити рівень цифрових компетентностей державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування;
- створити та розвивати екосистему цифрової освіти у громаді;
- залучити усі виконавчі органи міської ради до впровадження Концепції, забезпечення доступності до муніципальних е-сервісів у будь-якій сфері;
- залучити усі великі та середні підприємства громади до реалізації Концепції шляхом впровадження курсу з цифрової грамотності для своїх працівників;
- запровадити принцип безпаперовості в роботі органів місцевого самоврядування шляхом розвитку цифрових компетентностей у посадових осіб.

5. ЗАХОДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЖИТЕЛІВ ГРОМАДИ

5.1. Аналіз нормативно-правових актів у сфері електронної демократії та цифрової грамотності.

5.2. Дослідження та аналіз кон'юнктури ринку, цифрових компетентностей основних цільових аудиторій громади через проведення:

- соціологічного дослідження для різних цільових груп населення громади (службовці, люди похилого віку, безробітні, медичні працівники, педагогічні працівники, учні, люди з інвалідністю та/ або особливими потребами, підприємці тощо) з метою виявлення рівня цифрових компетентностей відповідно до Рамки цифрових компетентностей для громадян України;
- дослідження щодо чинників, які впливають на рівень цифрової грамотності населення у громаді;
- аналізу та розроблення рекомендацій щодо створення необхідної інфраструктури в громаді для підвищення рівня цифрових компетентностей населення.

5.3. Впровадження безкоштовних курсів з цифрової грамотності, які змістовно відповідають вимогам Рамки цифрових компетентностей для громадян України та потребам різних цільових груп населення громади за результатами соціологічного дослідження.

5.4. Формування партнерської мережі:

- модернізація бібліотек у формат смарт-бібліотеки, що є поліфункціональним сегментом у сфері розвитку цифрової освіти, який забезпечує для користувачів можливість самостійно використовувати е-сервіси «розумного міста» та технологічні новинки. Крім того, бібліотеки існують як універсальні центри цифрової освіти, на базі яких буде забезпечено можливість пройти онлайн курс, користуватись інтернетом, отримати консультацію, пройти оффлайн курс з цифрової грамотності за напрямками використання смартфонів та комп'ютерів, навчитись використовувати е-сервіси громади;
- функціонування курсів підвищення цифрових компетентностей на базі створених територіальних центрів;
- реалізація курсів цифрової грамотності на всіх великих та середніх підприємствах громади;
- відкриття оффлайн хабів у партнерстві з Міністерством цифрової трансформації України;
- формування та розвиток спільноти цифрових менторів, тьюторів та волонтерів;
- створення та розвиток цифрових-клубів та/ або центрів цифрової компетентності;
- формування мережі профільних курсів з цифрової грамотності базового рівня відповідно до вимог Рамки цифрових компетентностей для громадян України.

5.5. Формування точок доступу до цифрових можливостей громади.

- залучення приватного сектору;
- технічне облаштування в центрі надання адміністративних послуг робочого місця для жителів громади;
- розробка інформаційних ресурсів, на яких будуть розміщені короткі змістовні інструкції наявних муніципальних е-сервісів.

5.6. Формування цифрової культури у закладах освіти.

5.6.1. Щорічне здійснення моніторингу цифрових компетентностей в закладах освіти вчителів та вихователів, випускників закладів загальної середньої освіти та професійно-технічних училищ, з метою виявлення прогалин та рівня цифрових компетентностей, а також щорічного відслідковування динаміки позитивних змін протягом дії даної Концепції.

5.6.2. Розроблення стратегічних планів дій щодо цифровізації закладів освіти, які передбачатимуть заходи спрямовані на підвищення рівня цифрових компетентностей учасників освітнього процесу (керівників, вчителів, учнів, батьків тощо) відповідно до нових професійних стандартів та Рамки цифрових компетентностей педагогічних працівників, заходи спрямовані на підвищення рівня цифрових компетентностей учнів (а також заходи на здійснення інших напрямків цифрової трансформації закладу освіти, а саме покращення інфраструктури закладу освіти, збільшення швидкості підключення до мережі інтернет, автоматизації управління закладом, створення освітніх платформ з використанням LMS (Learning Management System), покращення якості та кількості цифрових освітніх ресурсів, е-підручників, е-журналів, е-розкладів занять, тощо).

5.6.3. Створення та інтеграція Цифрових лабораторій в закладах середньої та професійно-технічної освіти.

5.6.4. Формування мережі цифрових менторів та/або волонтерів у закладах вищої та професійно-технічної освіти.

5.7. Організація навчання посадових осіб органів місцевого самоврядування.

5.8. Організація форуму цифрового спрямування для людей похилого віку.

5.9. Створення механізмів інструктування з наявних е-сервісів управління цифрової трансформації та комунікацій зі ЗМІ та їх використання.

5.10. Організація системи інформування про можливості підвищення, рівня цифрової грамотності:

- створення лендінгу з цифрової грамотності;
- створення інтерактивної карти цифрової освіти;
- запуск «гарячої лінії».

5.11. Інформаційне та маркетингове просування.

5.11.1. Створення комунікаційного плану популяризації Рамки цифрових компетентностей для громадян України серед населення громади, роз'яснення необхідності підвищення рівня цифрової грамотності, підвищення рівня захисту від шайхрайства та маніпуляцій в цифровому середовищі, уникнення інших небезпек в інтернеті, використанню цифрових технологій для навчання протягом життя та власного розвитку, для ефективного користування державними, комунальними та іншими е-сервісами тощо.

5.11.2. Створення маркетингової стратегії, спрямованої на актуалізацію запиту щодо цифрових компетентностей. Промоція включатиме в себе заходи, які спрямовані на впровадження цифрової культури та медіа та кібергігієни, шляхом проведення вистав, тижневих тренінгів, фестивалів, конференцій з цифрової грамотності та інших форм залучення різних цільових аудиторій.

5.11.3. Здійснення систематичного моніторингу ефективності обраних інструментів на реалізацію даної Концепції.

6. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

6.1. Організація виконання та координація діяльності щодо реалізації Концепції здійснюється Хмельницьким міським комунальним підприємством «Хмельницькінфоцентр» спільно з виконавчими органами міської ради в межах компетенції вжиття заходів, спрямованих на реалізацію Концепції.

6.2. За необхідності, заходи Концепції можуть бути скориговані з урахуванням потреб, соціально-економічних та фінансових можливостей бюджету. Для реалізації основних заходів Концепції можуть прийматись цільові програми.

6.3. Реалізація заходів Концепції здійснюється виконавцями, а у разі необхідності шляхом прийняття рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради.

6.4. Фінансування заходів Концепції здійснюється за рахунок та в межах коштів бюджету громади, передбачених на відповідний бюджетний рік, а також інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством.

6.5. Враховуючи стрімке впровадження цифрових технологій, реалізація Концепції цифрової грамотності жителів громади розрахована до 5 років.

7. ПЛАН ЗАХОДІВ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ

Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк виконання заходів	Індикатор виконання
1. Проведення дослідження для оцінки потенціалу та перспектив цифрового розвитку населення громади	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», виконавчий комітет	2021-2022	В процесі вивчення питання
2. Розроблення методичних рекомендацій щодо застосування рамок цифрових компетентностей, в тому числі із залученням представників бізнесу та громадськості.	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», виконавчий комітет, департамент освіти та науки, управління економіки	2021-2025	Розроблено методичні рекомендації
3. Організувати безкоштовний курс базового рівня цифрової грамотності	Виконавчий комітет, ХМКП «Хмельницький інфоцентр», централізована бібліотечна система	2021-2025	В процесі виконання завдань
4. Розробити та запровадити перелік цифрових компетенцій та навичок для посадових осіб виконавчих органів міської ради	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», відділ кадрової роботи та з питань служби в органах місцевого самоврядування	2021-2025	Розроблено перелік цифрових компетенцій та навичок
5. Проведення моніторингу рівня посадовців органів місцевого самоврядування та сприяння проходженню тестування в рамках національного проєкту з цифрової грамотності Дія.Цифрова освіта (Цифрограм для держслужбовців https://osvita.diia.gov.ua/digigra.)	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», відділ кадрової роботи та з питань служби в органах місцевого самоврядування	2021 -2025	В процесі проведення
6. Організація заходів/навчань для підвищення рівня цифрової компетентності людей похилого віку.	Управління праці та соціального захисту населення, ХМКП «Хмельницький інфоцентр», централізована бібліотечна система	2021 -2025	Проведено навчання
7. Розробка змістовних інструкцій наявних муніципальних е-сервісів та оприлюднення їх на інтернет ресурсах виконавчих органів міської ради	Виконавчі органи міської ради, ХМКП «Хмельницький інфоцентр»	2021 - 2025	Розроблено інструкції

8. Відкриття точок доступу до набуття цифрових компетентностей	Виконавчий комітет, ХМКП «Хмельницький інфоцентр», централізована бібліотечна система	2021-2025	Відкрито точки доступу
9. Проведення інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію цифрових технологій в цілому та цифрових навичок та цифрових компетентностей, зокрема серед мешканців громади	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», управління організаційно-інформаційної роботи та контролю	2021-2025	Проведено інформаційні кампанії
10. Створення баз даних або інтерактивних карт закладів, які реалізують заходи щодо цифрової грамотності населення, та їх постійне оновлення	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», виконавчі органи міської ради	2021-2022	Створено базу даних
11. Проведення конкурсів, турнірів, олімпіад, інших інтелектуальних змагань, літніх шкіл, всеукраїнських фестивалів науки для підвищення рівня цифрової компетентності різних вікових груп	Виконавчий комітет, департамент освіти та науки, управління економіки, управління праці та соціального захисту населення, ХМКП «Хмельницький інфоцентр»	2021-2025	Проведено заходи
12. При підготовці нових або внесення змін до існуючих нормативних актів з питань реалізації принципу «цифровий за замовчуванням»	ХМКП «Хмельницький інфоцентр», виконавчі органи міської ради	2021-2025	В процесі підготовки
13. Розробити та запровадити застосування універсальних цифрових послуг для громадян у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, громадської безпеки, транспорту, екології тощо.	Виконавчі органи міської ради	2021-2025	В процесі запровадження послуг

Секретар міської ради

В. ДІДЕНКО

Директор ХМКП «Хмельницький інфоцентр»

С. МАТВІЙЧУК